

Десет мита за „страшния“ интернет

Представата на родителя за неговото дете в интернет обикновено се колебае между две крайности:

- а.** Интернет е нещо като зловещата гора, обитавана от зла вещица, която иска да изяде Хензел и Гретел.
- б.** Детето си е вкъщи, така че нищо не го застрашава през компютъра.

Както обикновено и тук истината е по средата. Това, което се опитваме да обясним в тази книжка, е кои страхове са неоправдани и как да гарантираме сигурността на детето си онлайн.

Кратък речник

на основните понятия

Хардуер

- компютър (основна част), монитор, клавиатура, мишка, принтер, флаш-памет (периферия)

Софтуер

- програмите, с които работи днешният компютър

Браузър

- програма за разглеждане на уебсайтове (най-популярни са Интернет експлорър, Файърфокс, Гугъл хром)

Операционна система

- главната програма, която осигурява работата на компютъра, включително и на другите програми на него (най-популярни са Уиндоус и Мак, по-рядко използвана е Линукс)

Мейл-клиент

- компютърна програма за получаване и изпращане на електронна поща (все повече се ползва уебмейл, тоест уебсайт, през който се получава и изпраща поща, като abv.bg, gmail.com, yahoo.com)

Социална мрежа

- уебсайт за свързване на потребителите, създаване на кръгове от „приятели“ и общуване чрез изпращане на лични съобщения, покани за участия в събития, споделяне на снимки, текст, хипервръзки към други сайтове, видеоклипове (най-популярен е Фейсбук, но и сайтовете за запознанства са вид социални мрежи)

Чат програма

- програма за обмен на кратки съобщения, а понякога и за аудио- и видеоразговори в реално време (най-популярна в България е Скайп)

Колкото по-късно седне детето пред компютъра, толкова по-добре

Не

Допитване на ООН до родители от цял свят показва, че преобладаващото мнозинство родители, включително и от страните в Африка, смята, че детето трябва да седне пред компютъра на 5-годишна възраст. Умението за работа с компютър вече е абсолютна необходимост за почти всяко работно място. А ранният опит е в основата на добрата дигитална компетентност и умението на детето да се грижи за собствената си безопасност в интернет.

Жокер

По-добре е детето да бъде водено от родител, когато за първи път седне пред компютъра, преди да започне да ползва интернет в училище, в клуб или от мобилния телефон на приятел.

Сегенето пред компютъра е губене на време

Зависи

Доколко е полезно времето, прекарано пред компютъра, зависи основно от опита на детето с технологиите. Неопитните деца използват интернет, за да играят игри сами или безцелно да сърфират (да посещават различни сайтове). С малко помощ от родител детето може отрано да се научи да се възползва от хилядите възможности, които предлага мрежата: търсене на полезна информация, забавления, общуване, създаване на собствено съдържание, самоизява, развиване на знания и умения, участие в общественополезни каузи. Когато тръгне на училище, тези умения могат да се окажат много ценни.

Жокер

Насърчавайте детето да експериментира и да разнообразява дейностите си в интернет, по възможност с повече участие и на родител.

Интернет пречи на ученето

Зависи

Интернет промени радикално процеса на учене - децата се превръщат от пасивни получатели на информация в активни участници в създаването, търсенето, разбирането, осмислянето и анализирането на информацията. Изобилието от информация на един „клик“ разстояние стимулира естествената любознателност на детето и му позволява да развива знанията и уменията си в области, които отговарят на личните му предпочитания. Това е особено ценно, когато средата на самото дете не предлага много възможности по финансови или други причини.

Жокер

Потърсете заедно с детето образователни сайтове и програми (за компютър или мобилен телефон) и му помогнете да се научи да ги използва.

Има зависимост от интернет

Не

С широкото навлизане на интернет технологиите в ежедневието на хора от всички възрасти понятието „интернет зависимост“ губи своето значение. Общуването, търсенето и споделянето на информация, забавленията и пазаруването онлайн се утвърждават като желан избор по много причини. Те стават проблемни, когато прекомерната употреба води до стрес и дискомфорт за детето като недоспиване, загуба на реални приятели, неуспешно справяне с училищните задължения. По-вероятно е прекомерната употреба на интернет да бъде следствие от емоционални проблеми, а не обратното.

Жокеп

Стрежете се в дневната програма на детето да има баланс между реални и виртуални преживявания, насърчавайте срещите с приятели и дейностите на открито.

Основната опасност в интернет са педофилите

Не

Сексуалната злоупотреба с деца е най-грозното лице на онлайн престъпленията, но за щастие се случва много рядко. Това е и една от най-лесните за противодействие заплахи, ако детето споделя с родителите си и знае как да разпознае и реагира на подозрителни покани. Много по-травмиращ и труден за преживяване е онлайн тормозът между връстници. Чрез интернет или мобилен телефон децата могат да изпращат обидни, заплашителни и унижителни съобщения, да разпространяват видео и снимки, които достигат до огромна публика за броени часове.

Жокер

Поговорете с детето за етичното поведение онлайн, има ли нещо, което го притеснява, и към кого да се обърне, ако се почувства застрашено.

Интернет отучва децата да общуват

Не

Ролята на самотник или жертва са нереалистично описание на средностатистическия потребител на интернет. Напротив, онлайн комуникацията подпомага приятелствата - реални и виртуални, води до по-открити и задълбочени отношения, повишава чувството за принадлежност към определена общност, разширява мрежата от контакти. За децата, които се притесняват от личен контакт, интернет може да бъде полезно средство за развитие на социалните умения в безопасна среда.

Жокер

Говорете с детето си за начина, по който общува и възприема другите в интернет.

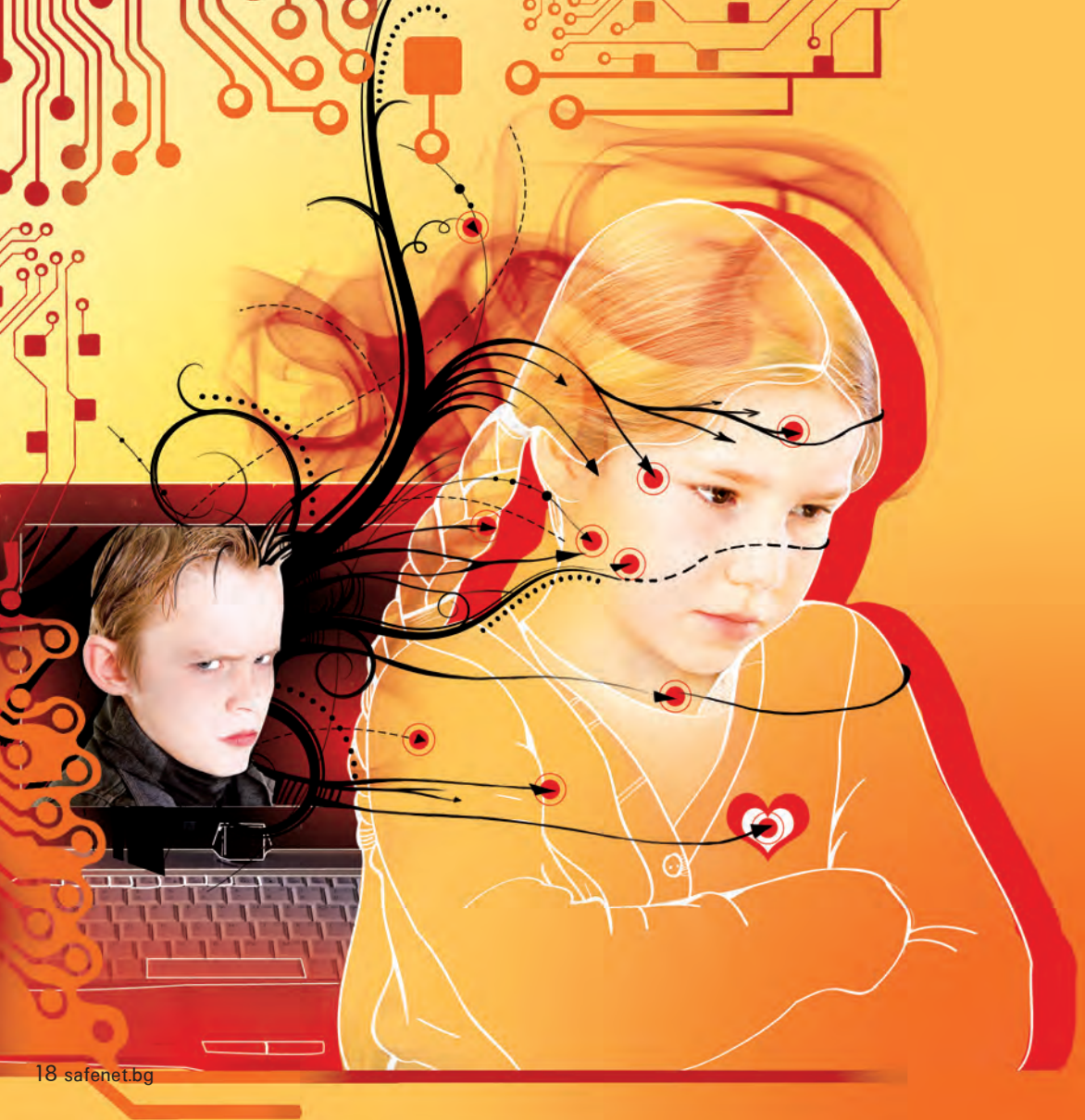
Игрите с насилие правят децата агресивни

Зависи

Идеята, че видеоигрите водят към пристрастяване, агресивно поведение и нисък успех в училище, е остаряла. Те са безобидни за преобладаващата част от децата, но могат да се окажат вредни за онези, които имат вече съществуващи личностни и психологични проблеми. За децата извън тази рискова група игрите задоволяват широка гама от емоционални, социални и интелектуални потребности: регулират емоциите, развиват реакциите, създават среда за нови приятелства, развиват лидерски умения и способности за работа в екип, творческо мислене и любознателност. Насилието в игрите привлича децата, но това е част от нормалното им развитие. По този начин те експериментират с усещането за страх и други отрицателни емоции в безопасна среда.

Жокер

Играйте с детето любимите му игри, обсъждайте какво го привлича, какво не му харесва. Купувайте игри, които развиват талантите и гарбите му.

Онлайн тормозът е безобидно забавление между деца

Зависи

Често децата експериментират със своята идентичност и социалните норми чрез отъждествяване с негативното. Повечето деца с агресивно поведение в интернет нямат преднамерено желание да наранят другия и възприемат действията си като безобидна шега. Опасността идва от приемането на тази култура - „Омраза за забавление“, за нещо нормално, което води до изкривяване на самите социални норми, до по-шокираща онлайн агресия и още по-силно изразено агресивно поведение. Макар и в редки случаи, онлайн насилието може да доведе до сериозни последици като депресия, социална изолация и самонараняване.

Жокер

Научете детето, че е неприемливо да тормози другите и че няма вина, ако това се случва с него. Обсъдете възможните начини за противодействие.

Мобилният телефон не е толкова опасен, колкото е компютърът

Не

Съвременните телефони са малки компютри – те позволяват заснемане на снимков и видеоматериал, споделянето им в интернет и чрез мултимедийни съобщения по мобилен телефон, сърфиране в Мрежата, чат, локализиране. Защитата на личните данни при телефона е много важна поради улеснената кражба и по-интимната информация, която децата, а и възрастните, пазят в тях. Телефонът е и един от основните канали, през които децата упражняват тормоз един над друг.

Жокер

Запознайте се с настройките на телефона и се уверете, че детето може да ги използва.

Деца не трябва да ползват социалните мрежи

Зависи

Социалните мрежи са важно място за общуване и споделяне на информация за младите хора. Най-голямата от тях - Фейсбук, не допуска потребители под 13 години. Въпреки това голям процент от децата си създават профили там, като посочват невярна възраст. Основните рискове в социалните мрежи са публикуването на информация, за която детето после съжалява, възможността за контакт от страна на злонамерени хора, излагането на съдържание, което е неподходящо за възрастта му. Но социалните мрежи предлагат и много възможности като поддържане на контакти с приятели, бърз обмен на информация, споделяне на интересно съдържание, игри.

Жокер

Уверете се, че детето знае какво ще прави в социалната мрежа, има приятели връстници там и познава настройките за поверителност и сигурност на профила.

Кратък речник на най-употребяваните от младежите съкращения в чат и SMS

ko pr

какво правиш

ks

как си

zdr/hi/hey

здрасати/здравей

np

no problem - няма проблем

ms

mersi - мерси

nz

не знам; няма значение

ae

аре, айге, хайге

n6

нищо

zn

знам

asl

age, sex, location - години, пол,
местоживеене (на колко си години)

nz4

няма значение

pic

picture - снимка

kk/k/ok/
okay

добре

OMG

oh, my god - о, боже

LOL

laugh out loud - бурен смях

бб/bb

bye-bye, бай-бай - говиждане

ddz

де га знам

sry

sorry - извинявай

brb

be right back - веднага се връщам

est

естествено

dr

друго

mn

много

pls

please - моля те

sig

сигурно

зл см

зле сте бе

Национален център за безопасен интернет

Националният център за безопасен интернет www.safenet.bg работи от 2006 г. с цел да гарантира безопасно и позитивно ползване на онлайн и мобилните технологии от децата и младежите.

Екипът на Центъра е съставен от специалисти в областта на информационните технологии, психолози и изследователи от две неправителствени организации – Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и Асоциация „Родители“.

Дейността им се помага от Обществен съвет за безопасен интернет, включващ 22 държавни институции, бизнес асоциации, големи компании и неправителствени организации и се **съфинансира** от програма „Безопасен интернет“ на Европейската комисия, швейцарската фондация „Оук“ и други международни организации.

Националният център за безопасен интернет се съфинансира от програмата „Безопасен интернет“ на Европейската комисия

- Национален център за безопасен интернет – **Safenet.bg**
- Гореща интернет линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение онлайн
- **Web112.net**
- Българска линия за онлайн безопасност (БЛОБ) тел. **124 123**, **Blob.bg**
- Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ – **Arcfund.net**
- Асоциация Родители – **Roditeli.org**

Кои са:

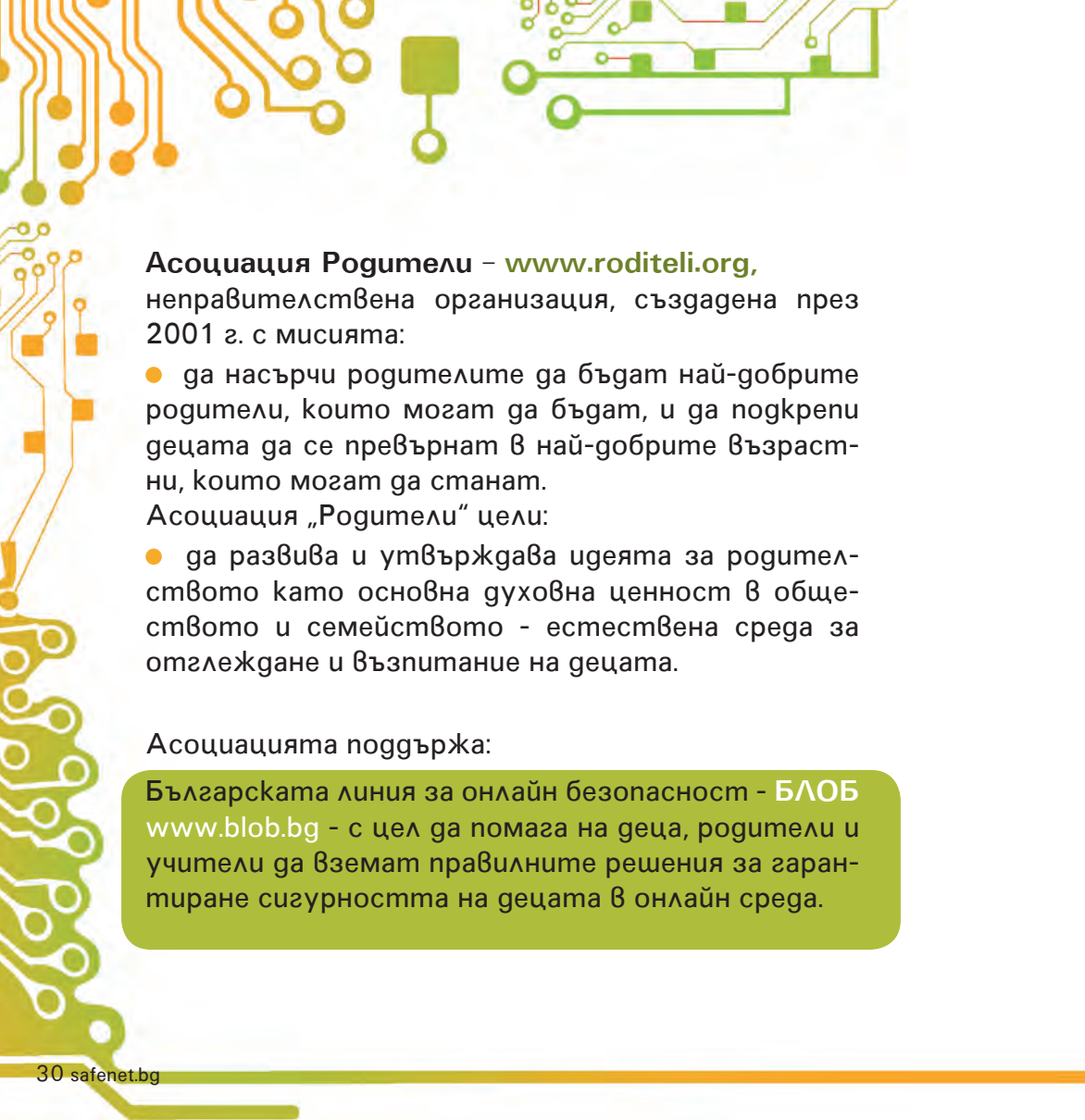
Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ – www.arfund.net

Една от първите неправителствени организации в България, занимаваща се с изследвания и практически проекти в областта на:

- информационните и комуникационните технологии;
- подкрепата за иновациите и трансфера на технологии;
- формирането на политики и стратегии в тези две области.

Фондацията поддържа:

Горещата интернет линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание в интернет Web112.net в сътрудничество със Сектор „Компютърни престъпления“ на ГДБОП. Член е на Международната асоциация на интернет горещи линии **INHOPE**.

Асоциация Родители – www.roditeli.org, неправителствена организация, създадена през 2001 г. с мисията:

- да насърчи родителите да бъдат най-добрите родители, които могат да бъдат, и да подкрепи децата да се превърнат в най-добрите възрастни, които могат да станат.

Асоциация „Родители“ цели:

- да развива и утвърждава идеята за родителството като основна духовна ценност в обществото и семейството - естествена среда за отглеждане и възпитание на децата.

Асоциацията поддържа:

Българската линия за онлайн безопасност - БЛОБ
www.blob.bg - с цел да помага на деца, родители и учители да вземат правилните решения за гарантиране сигурността на децата в онлайн среда.

Заклучение

Дано сме ви били полезни!

Ако имате други въпроси, не се колебайте:

- да се обадите на консултантите на Българската линия за онлайн безопасност на тел. 124 123 с еднократна такса от 0.14 или 0.15 лв. според оператора независимо от продължителността на разговора;
- да се свържете с консултант през Скайп с blobbg;
- да пишете на helpline@online.bg.

За повече информация елате на сайта ни BLOB.bg. Ако искате да съобщите за незаконно или вредно за деца съдържание в интернет, за подозрителен или опасен контакт на детето с някого онлайн:

- подайте сигнал на интернет горещата линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение онлайн на Web112.net.

Последните новини от областта на онлайн защитата на децата следете на Safenet.bg.

Съставител

Луиза Шахбазян

Редактор

Георги Апостолов

Коректор

Зара Татеосян

Дизайн

Лиляна Дворянова

Ръководител проект

Наталия Кирилова

Издател

Национален център за
безопасен интернет

Наръчник за родители

От Асоциация
Родители
www.roditeli.org

Десет
мита за
„страшния“
интернет

OAK
FOUNDATION

Асоциация Родители

ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБЩАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ

Save the Children
Norway

ARC FUND

ins@fe

A Member of
INTERNATIONAL ASSOCIATION
OF INTERNET HOTLINES
INHOPE